

LIVING PLANET REPORT 2020 IN BEELD

WAT IS HET LIVING PLANET RAPPORT?

Het Living Planet Report is een tweejaarlijkse uitgave van het Wereld Natuur Fonds, met bijdragen van vooraanstaande experts en andere organisaties. Het is eigenlijk een gezondheidscheck voor onze planeet. Het laat zien hoe de natuur er voorstaat, welke bedreigingen er zijn en wat dit betekent voor ons mensen. Maar ook: wat we eraan kunnen doen. De conclusies en aanbevelingen uit het rapport zijn gebaseerd op verschillende metingen van de biodiversiteit. Eén van de belangrijkste is de Living Planet Index.

WAT IS DE LIVING PLANET INDEX?

Deskundigen uit de hele wereld meten de veranderingen in populaties van duizenden diersoorten. Van het tellen van gnoes op de savanne tot het vastleggen van de bewegingen van tapirs in het regenwoud van de Amazone met wildcamera's. Wetenschappers brengen al deze gegevens samen in een database en analyseren ze. Zo komen ze tot de Living Planet Index (LPI).

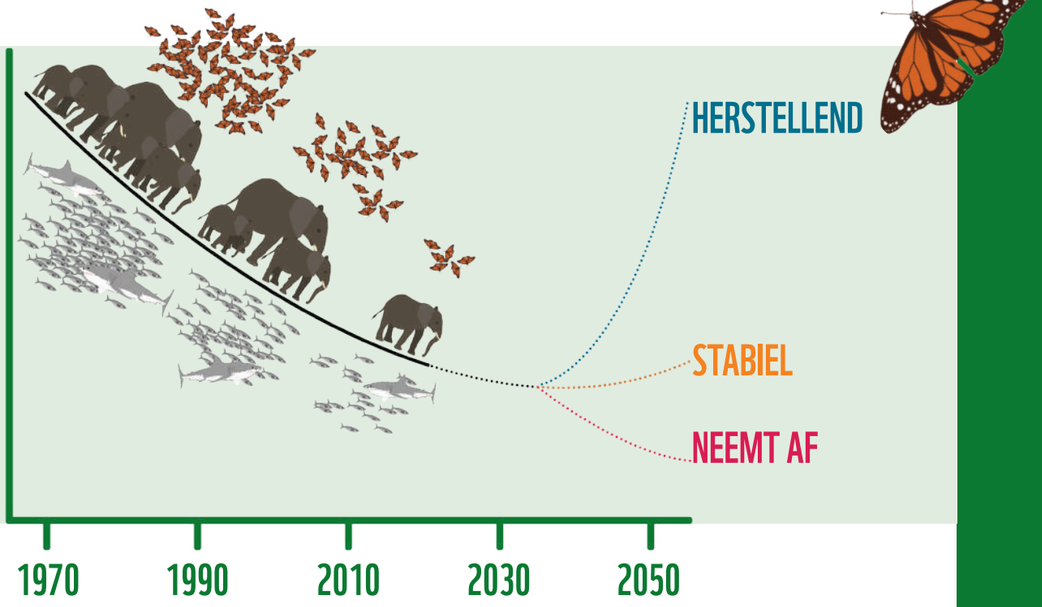
De LPI gebruikt alleen gegevens van soorten die minstens twee jaar lang zijn gevolgd. De eerste gegevens zijn vanaf 1970 vastgelegd. Op deze manier laat de LPI zien wat de veranderingen zijn in groepsgrootte van meer dan 21.000 populaties zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën en vissen. Op basis van de trends die wetenschappers in deze gegevens zien kunnen ze conclusies trekken over de gezondheid van de grotere ecosystemen.

NATUUR IN VERVAL

Het stabiele klimaat en de gunstige leefomstandigheden voor de mens zijn het resultaat van een complex systeem en hebben ervoor gezorgd dat onze soort kon floreren en in aantal kon toenemen. Biodiversiteit is essentieel voor dit systeem. Voor onze schone lucht, schoon water, voldoende zuurstof en de juiste omstandigheden om voedsel te verbouwen, zijn wij afhankelijk van alles wat leeft en de complexe interacties tussen levensvormen.

DE OMVANG VAN POPULATIES VAN DIERSOORTEN

De LPI laat zien dat wereldwijd, de omvang van populaties zoogdieren, vissen, vogels, reptielen en amfibieën gemiddeld is afgenomen met 68% sinds 1970.

De Living Planet Index laat zien dat populaties wilde diersoorten over de gehele wereld gemiddeld met 68% in omvang zijn afgenomen. En deze trend zet door. De krimp komt vooral door verlies van leefgebied als gevolg van menselijke activiteiten zoals landbouw en overexploitatie. Dit begint nu natuurlijke herstelprocessen te belemmeren, die we juist nodig hebben om onze groeiende wereld-bevolking te ondersteunen. De LPI is een van de vele verschillende indicatoren die laten zien dat biodiversiteit afneemt.

In de afgelopen decennia hebben menselijke activiteiten bossen, waterrijke gebieden en andere belangrijke ecosystemen aangetast en vernietigd. Dat bedreigt ook ons welzijn. 75% van het ijsvrije landoppervlak op aarde is al aanzienlijk veranderd, de meeste oceanen zijn vervuild en meer dan 85% van de waterrijke gebieden is verloren gegaan. Door de vernietiging van ecosystemen worden een miljoen soorten (500.000 dieren en planten en 500.000 insecten) met uitsterven bedreigd in de komende 100 jaar. We kunnen dit uitsterven voorkomen als we de natuur beter beschermen en herstellen.

De LPI grafiek voor biodiversiteit laat al jaren een negatieve trend zien, omdat de groepsgrootte van gewervelde dieren gemiddeld blijft afnemen. Het is cruciaal dat we actie ondernemen om deze trend te keren en de dalende curve van biodiversiteitsverlies weer naar boven om te buigen. Dat betekent niet alleen inzetten op het stoppen van een verdere daling, maar ervoor zorgen dat populaties kunnen herstellen. Dat zal niet makkelijk zijn, maar als we snel in actie komen en met respect voor hoe ons hele systeem met elkaar verweven is, kunnen we starten met onze wereld weer gezond en weerbaar te maken.

90%

van de landdieren brengt een deel van zijn leven in de bodem door.

HET LEVEN ONDER ONZE VOETEN

De bodem is een essentieel onderdeel van de natuurlijke leefomgeving, vanwege de vele soorten die permanent onder de grond leven, maar ook omdat 90% van de landdieren een deel van hun levenscyclus in de grond doorbrengt. De biodiversiteit in de bodem is nodig voor de ontelbare functies die de bodem heeft voor het menselijk welzijn en de gezondheid van de rest van de planeet. Gezonde bodems filteren het water, houden broeikasgassen vast zodat ze niet in de lucht komen, en zorgen dat planten kunnen groeien, waaronder ook al onze voedselgewassen.

Als we begrijpen wanneer onze activiteiten schadelijk zijn voor de biodiversiteit in de grond, bijvoorbeeld als we pesticiden verspreiden over land, kunnen we bepalen welke veranderingen we moeten doorvoeren om de biodiversiteit in de grond veilig te stellen.

1/3

van het geproduceerde voedsel in de wereld wordt nooit opgegeten!

TE VEEL OP ONS BORD

Ons voedselsysteem vormt wereldwijde de grootste bedreiging voor natuur. Ruim 70% van ons waterverbruik en 34% van al het land op aarde wordt gebruikt voor voedselproductie. En de uitbreiding van landbouwgebieden is wereldwijd de grootste aanjager van ontbossing. En toch wordt niet eens al het voedsel dat we produceren gebruikt – 1/3 ervan gaat verloren tijdens productie en opslag of wordt weggegooid door horeca, winkels en consumenten. De problemen zijn duidelijk. We moeten allemaal eten, maar de manier waarop we voedsel produceren en consumeren, legt een onmogelijke druk op de planeet. Het is duidelijk dat het voedselsysteem dringend moet veranderen. En het goede nieuws is dat dit ook kan, als we ons hier allemaal voor inzetten.

13%

van de oceanen wordt gezien als ‘wildernis’ die niet direct beïnvloed wordt door menselijke activiteit

DIEP IN DE ZEE

Overbevissing, vervuiling door plastic, diepzee-mijnbouw en stijgende temperaturen door klimaat-verandering hebben een vernietigende uitwerking op het rijke en gevarieerde leven in onze oceanen.

Gezonde oceanen, vol leven, spelen een belangrijke rol in het vertragen van klimaatverandering. Ze hebben invloed op wereldwijde weersystemen. Daarnaast zorgen oceanen voor voedsel voor meer dan 10% van de wereldbevolking. Koraalriffen, die bedreigd worden door stijgende temperaturen en kustontwikkeling, zijn essentieel voor de bescherming van bijna 200 miljoen mensen tegen stormvloed en hoge golven. En koraal ondersteunt het leven in zee. Als de biodiversiteit in de zee achteruitgaat heeft dat invloed op ieder levend wezen op aarde.

We hebben zogeheten Marine Protected Areas (MPAs) nodig, beschermde zeegebieden waar de natuur zijn gang kan gaan zodat het evenwicht in de oceanen herstelt. We moeten ook een eind maken aan plastic vervuiling en niet duurzame visserij.

70%

Ongeveer 70% van de waterrijke gebieden in de wereld is verdwenen door menselijk toedoen sinds 1900.

ONS WATER VERTROEBELT

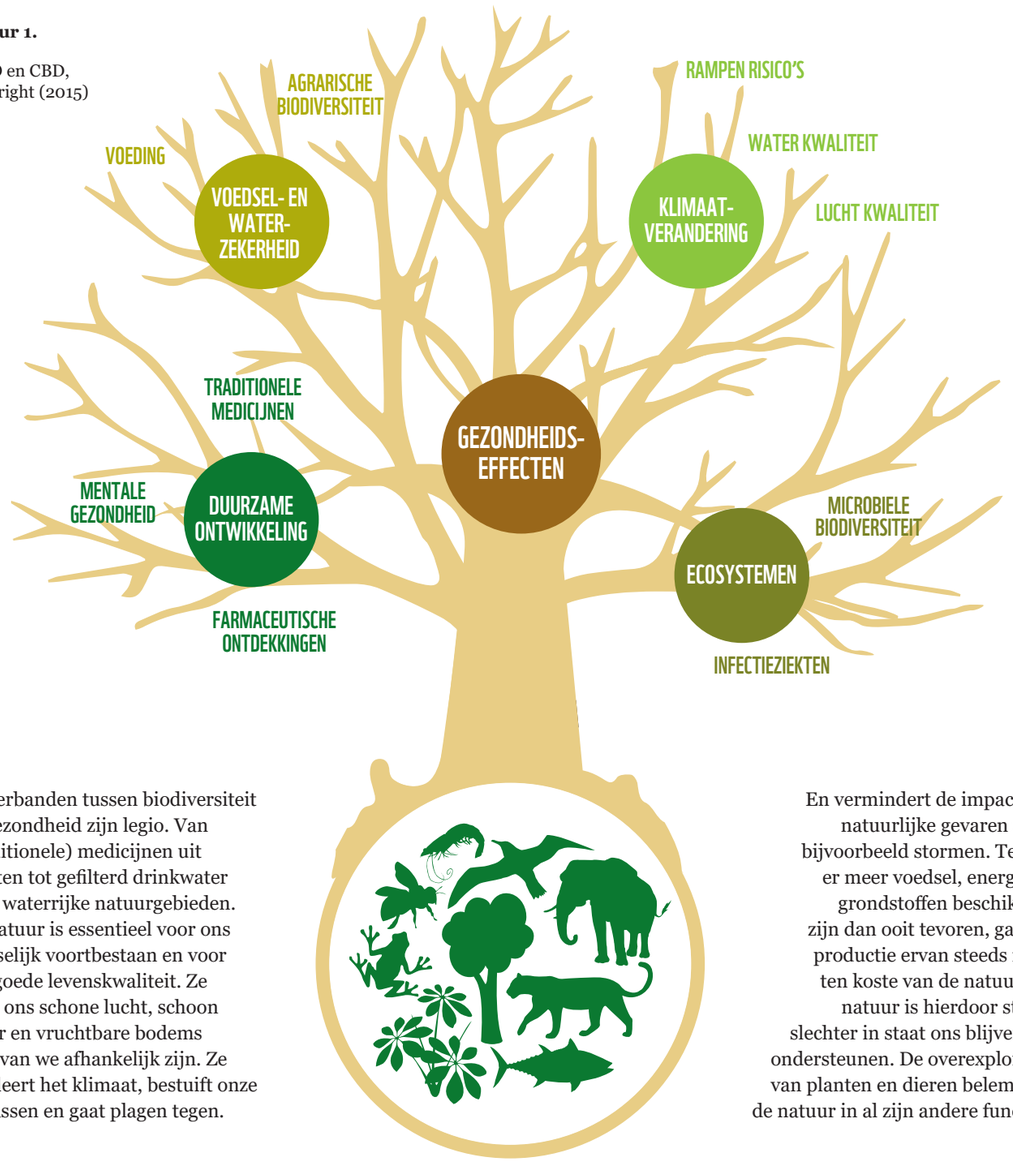
Dierpopulaties in waterrijke gebieden zijn in omvang gemiddeld met 84% afgenomen sinds 1970. Bijna een op de drie zoetwatersoorten wordt met uitsterven bedreigd. Grotere dieren zoals het nijlpaard, de rivierdolfijn, steur en bever lopen het meeste risico.

Ondanks het belang van water voor het leven en onze gezondheid, worden juist waterrijke gebieden het meest bedreigd op aarde. Het beschermen van cruciale watergebieden en het tegengaan van overbevissing zijn slechts twee manieren waarop we het verlies van biodiversiteit in deze gebieden kunnen keren.

NATUUR IS DE BASIS VAN GEZONDHEID EN WELZIJN

Figuur 1.

WHO en CBD,
Copyright (2015)

De verbanden tussen biodiversiteit en gezondheid zijn legio. Van (traditionele) medicijnen uit planten tot gefilterd drinkwater door waterrijke natuurgebieden. De natuur is essentieel voor ons menselijk voortbestaan en voor een goede levenskwaliteit. Ze geeft ons schone lucht, schoon water en vruchtbare bodems waarvan we afhankelijk zijn. Ze reguleert het klimaat, bestuift onze gewassen en gaat plagen tegen.

En vermindert de impact van natuurlijke gevaren zoals bijvoorbeeld stormen. Terwijl er meer voedsel, energie en grondstoffen beschikbaar zijn dan ooit tevoren, gaat de productie ervan steeds meer ten koste van de natuur. De natuur is hierdoor steeds slechter in staat ons blijvend te ondersteunen. De overexploitatie van planten en dieren belemmert de natuur in al zijn andere functies.

WAT KUNNEN WE DOEN?

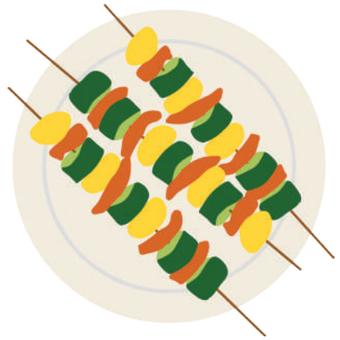
We moeten een nieuwe relatie met de natuur opbouwen en een nieuwe balans vinden. Als mensen iets doen dat schadelijk is voor de natuur, dan zijn er drie mogelijke oplossingen:

Stop er mee. Het probleem is dan wel dat we een alternatief moeten vinden voor de betreffende activiteit of product, en dat kan ook weer schade toebrengen aan natuur

Doe het minder. Zodat de natuur de kans krijgt te herstellen en kan aanvullen wat we wegnemen. Dat betekent dat mensen met een hoge levensstandaard tevreden moeten zijn met minder of bijvoorbeeld minder verspillen en meer hergebruiken.

Doe het anders. Ontdek nieuwe manieren om iets te doen, maar dan zonder de planeet schade aan te doen. Een voorbeeld is het gebruik van hernieuwbare energie in plaats van fossiele energie voor onze elektrische apparaten en de verwarming van onze huizen.

Wetenschappers zeggen dat onderstaande drie acties cruciaal zijn als we duurzaam willen gaan leven en daarmee binnen een paar jaar de curve ombuigen.

1 **Verander de productie en consumptie van voedsel** zodat we genoeg produceren voor iedereen maar op een natuurvriendelijke manier. Dit betekent landbouw op kleinere schaal (met minder verlies van natuur), met minder water en minder chemicaliën die de natuur aantasten. Het betekent ook het stoppen van voedselverspilling, het veranderen van onze eetgewoonten en van onze visserijmethoden zodat oceanen kunnen herstellen en kunnen aanvullen wat we eruit halen.

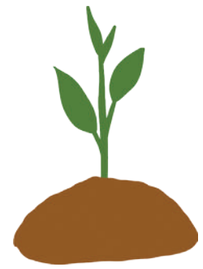
Wat jij kunt veranderen: kies vaker voor plantaardig voedsel, kies voedsel dat niet bijgedragen heeft aan ontbossing en koop lokaal geproduceerd voedsel.

2 **Bestrijd klimaatverandering** door de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen en door te investeren in duurzame energie.

Wat jij kunt veranderen: Zorg dat al je energie van 100% hernieuwbare bronnen komt.

3 **Investeer in de natuur als oplossing.**
Zoek oplossingen die helpen om de biodiversiteit te ondersteunen en die tegelijkertijd helpen om klimaatverandering tegen te gaan of helpen in het beschermen van mensen en dieren tegen de effecten van klimaatverandering. Voorbeelden zijn het slim planten van meer bomen in specifieke leefgebieden. Dit kan de bodemkwaliteit verbeteren en helpen om klimaatverandering tegen te gaan door CO_2 vast te leggen. In stedelijke gebieden verbeteren bomen bovendien de luchtkwaliteit, ze voorkomen overstromingen en houden woongebieden koel. Daarnaast verbeteren bomen in de buurt de fysieke en mentale gezondheid van de mensen die er leven en wonen.

Wat jij kunt veranderen: help mee en bescherm lokale wilde dieren en planten door je omgeving verder te vergroenen. En dat kan beginnen op je eigen balkon of achtertuin

LIVING PLANET REPORT 2020

De LPI laat zien dat wereldwijd de populatieomvang van zoogdieren, vissen, vogels, reptielen en amfibieën gemiddeld met 68% is afgenomen sinds 1970.

LEVEN BOVEN ONZE STAND

Mensen vragen 156% van wat de aarde ons kan leveren aan natuurlijke hulpbronnen. Elk jaar maken we de natuur zwakker en minder in staat om ons in onze toekomstige behoeften te voorzien.

DE NATUUR GAAT ACHTERUIT.

De populatieomvang van gewervelde diersoorten is gemiddeld met 68% afgenomen

68%

sinds 1970

WIJ ZIJN DE OORZAAK

30%

van alle land wordt gebruikt voor landbouw

Klimaatverandering zet ecosystemen onder druk

van al ons voedsel gaat verloren

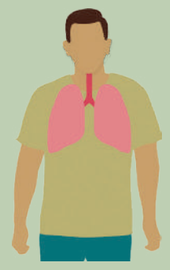

WE HEBBEN DE NATUUR NODIG

Verlies van natuur heeft wereldwijde economische gevolgen

Natuur is de basis van onze gezondheid en welzijn

Biodiversiteit is essentieel voor onze voedselzekerheid

WE KUNNEN DE NATUUR HERSTELLEN

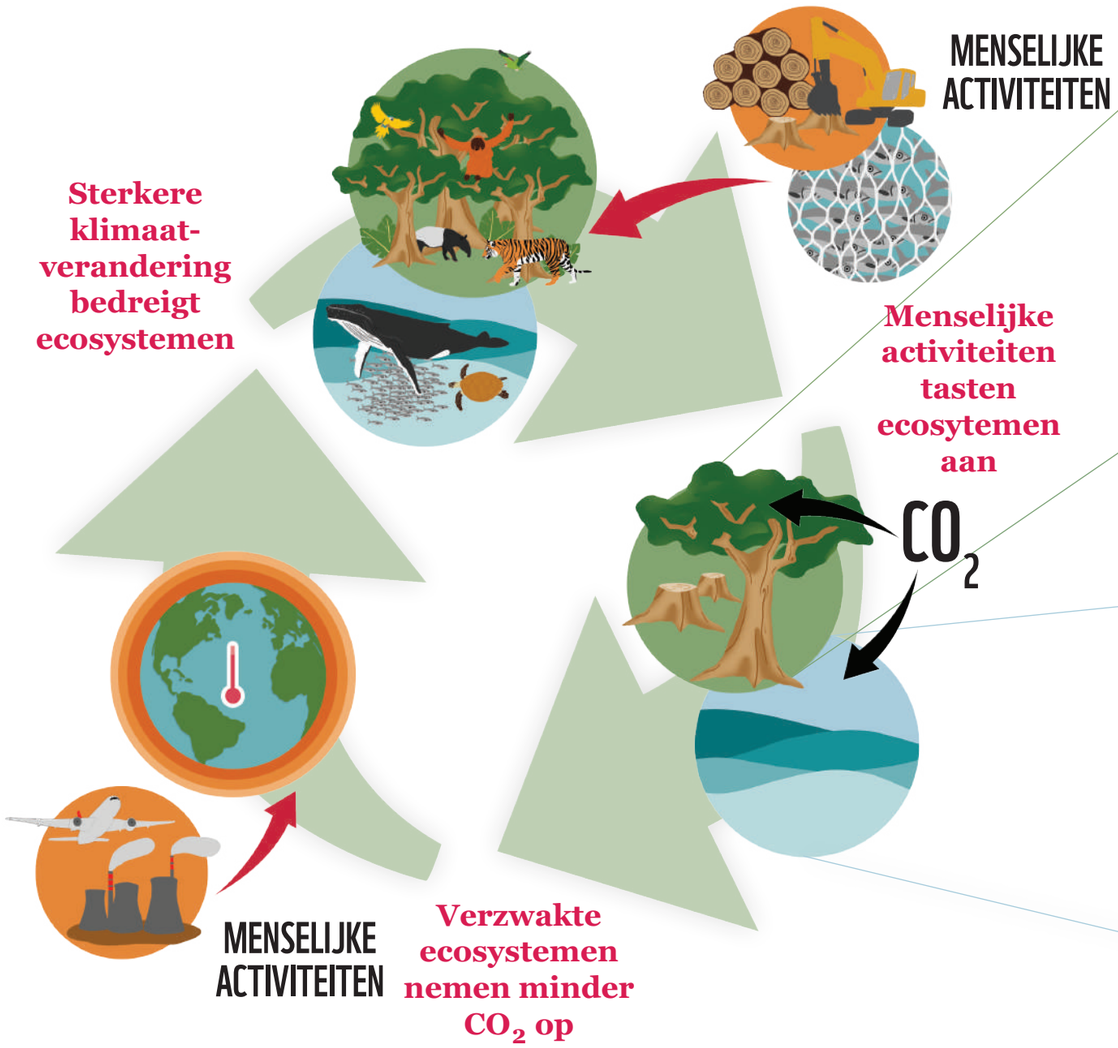

HEET ONDER DE VOETEN:

KLIMAATVERANDERING EN BIODIVERSITEIT

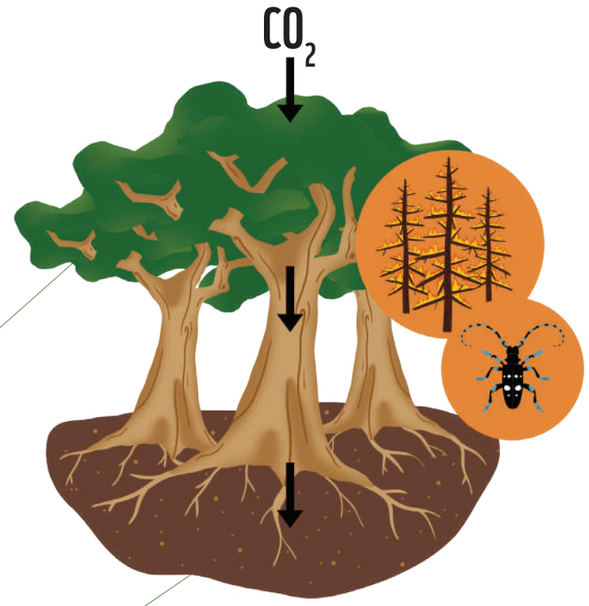
Klimaatverandering wordt nog niet vaak gezien als een grote oorzaak van verlies van biodiversiteit. Maar wetenschappers zien nu de gevolgen van stijgende temperaturen voor wilde dieren. Het is duidelijk dat veel soorten de komende jaren in de problemen komen als de temperatuur blijft stijgen. Soorten die gewend zijn aan bepaalde omstandigheden verplaatsen zich nu al. Dat heeft weer invloed op andere gebieden. En in die gevallen dat ze zich niet kunnen verplaatsen, hebben ze grote moeite om te overleven in hun veranderende leefomgeving.

BOSSEN

Gezonde bossen halen CO_2 uit de atmosfeer en houden dit vast in de bomen en de grond.

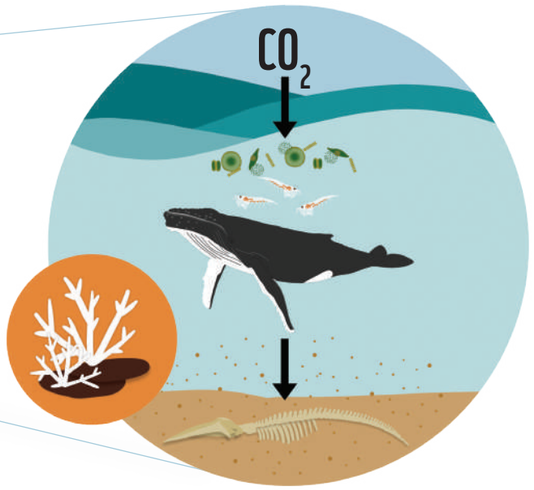
Klimaatverandering verhoogt het risico op bosbranden en plagen. Die zijn vooral schadelijk voor bossen die al aangetast zijn door menselijk handelen.

OCEANEN

In gezonde oceanen wordt CO_2 uit de lucht gehaald door fytoplankton. Uiteindelijk zinkt het naar de bodem in de vorm van uitwerpselen van dieren en afbraakproducten.

Klimaatverandering bedreigt plaatsen die van levensbelang zijn voor het leven in de oceaan, zoals koraalriffen.

In Australië gingen recent tienduizenden vliegende vossen (een vleermuizensoort) dood in een enkele hittegolf. In 2016 was de Australische Bramble Cay-mozaïekstaartrat het eerste bekende zoogdier dat uitstierf als direct gevolg van klimaatverandering. Een groeiende intensiteit van stormvloeden vernietigde de vegetatie en veroorzaakte een gebrek aan voedsel op het eiland waar het knaagdier voorkwam.

Bramble Cay Melomys

10%

van de jaarlijkse wereldwijde uitstoot van broeikasgassen komt door natuurbranden.

DE WERELD STAAT IN BRAND

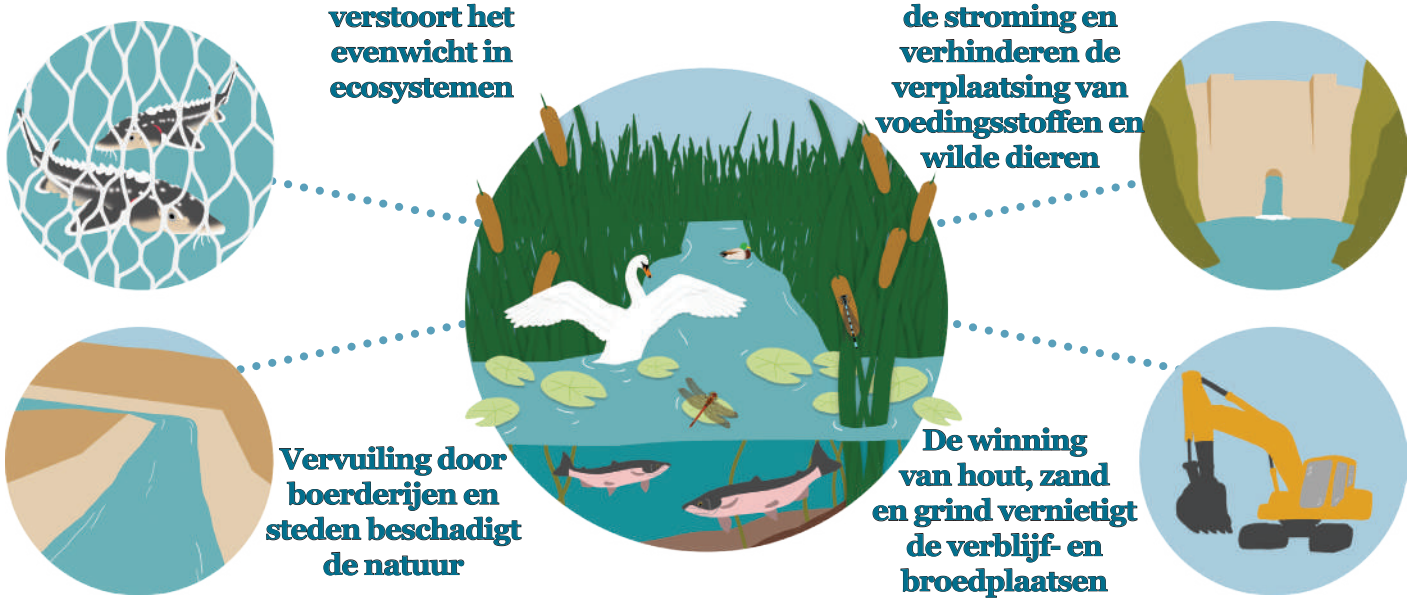
Elk jaar worden er wereldwijd meer natuurbranden gemeld. Ze vernietigen grote natuurgebieden, zoals het regenwoud van de Amazone en de Australische bush. Ze bedreigen het leven van mensen en dieren. 10% van de mondiale uitstoot van broeikasgassen komt jaarlijks vrij bij natuurbranden. Het aantal, de schaal en de duur van de branden neemt toe door klimaatverandering. Branden zetten toch al bedreigde diersoorten verder onder druk en kunnen het evenwicht in ecosystemen verstoren als de soorten zich niet kunnen aanpassen aan de branden en hierdoor verdwijnen.

ZOETWATER: EEN VERDIEPING

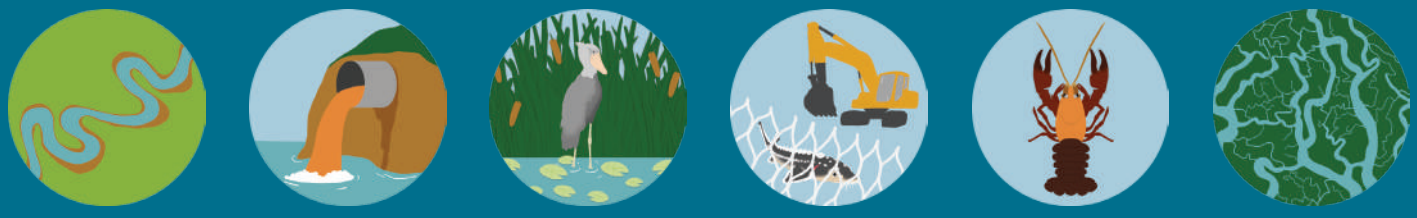
Zoetwater is essentieel voor al het leven op land, ook voor mensen, en toch behoren waterrijke gebieden zoals rivieren, beken, moerassen en meren tot de meest bedreigde ecosystemen op aarde. Er zijn vele manieren waarop mensen deze waardevolle gebieden aantasten. Het omleiden van rivieren en het plaatsen van dammen vermindert waterstromen en hiermee ook de hoeveelheid sediment en voedingsstoffen die door het water in de natuur komen. Dit veroorzaakt onderbrekingen in watersystemen die voorheen verbonden waren. Hierdoor kunnen diersoorten hun levenscyclus niet meer voltooien.

WAT KUNNEN WE DOEN?

Een wereldwijd team van wetenschappers en politici heeft een noodhersteladvies uitgebracht met zes punten, gebaseerd op maatregelen die effectief zijn gebleken in de strijd tegen de dramatische achteruitgang.

HERSTELPLAN IN 6 STAPPEN

1. **Laat rivieren hun natuurlijke stroming behouden**
2. **Verminder vervuiling**
3. **Bescherm cruciale watergebieden**
4. **Stop niet-duurzame visserij en zandwinning**
5. **Ga invasieve soorten tegen**
6. **Herstel de verbinding van riviersystemen**

Onze missie: We streven ernaar de rijkdom aan dier- en plantensoorten op aarde te beschermen. Samen met anderen willen we een wereld tot stand brengen waarin mens en natuur in harmonie leven.

Be one with nature

© 2020
WWF, 28 rue Mauverney, 1196 Gland, Switzerland. Tel. +41 22 364 9111 CH-550.0.128.920-7
WWF® and World Wide Fund for Nature® trademarks and ©1986 Panda Symbol are owned by WWF-World Wide Fund For Nature (formerly World Wildlife Fund). All rights reserved.
Voor meer informatie, kijk op wwf.nl